

Maanmittauslaitos
Luonnonvarakeskus

Viite Talousarvioasetus (254/2004) 66 i §

Asia **MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN KANNANOTTO MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN TIETOPALVELUKESKUKSEN (TIKE) VUODEN 2014 TILINPÄÄTÖKSEEN**

Yleistä

Ministeriön kannanotto maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskuksen (Tike) toiminnasta perustuu Tiken vuoden 2014 tilinpäätösasiakirjaan, Valtiontalouden tarkastusviraston (VTV) laatimaan tilintarkastuskertomukseen vuodelta 2014 sekä laitoksen toiminnasta saatuun muuhun informaatioon. Maa- ja metsätalousministeriö (MMM) esittää kannanottonaan viitekohdassa mainitun asetuksen perusteella Tiken vuoden 2014 tilinpäätökseen seuraavaa:

Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskus (Tike) on maa- ja metsätalousministeriön alainen palveluyksikkö, jonka tehtävä on tuottaa ja julkaista maaseutuelinkeinotilastoista annetun lain mukaisia tilastoja sekä ylläpitää maaseutuelinkeinorekisteristä annetussa laissa tarkoitettuja rekistereitä sekä tuottaa tietohallinnon asiantuntijapalveluita maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla.

Tiken ministeriölle ja hallinnonalan muille virastoille tuottamista palveluista sovitaan vuosittaisissa palvelusopimuksissa.

Valtion vuoden 2014 talousarviossa ministeriön Tikelle asettamat tulostavoitteet on täydennetty 20.1.2014 päivättyyn maa- ja metsätalousministeriön ja Tiken väliseen tulossopimukseen (MMM 160/031/2014). Tulostavoitteet on asetettu yhteiskunnalliselle vaikuttavuudelle, toiminnalliselle tehokkuudelle ja sen kehitykselle eri osa-alueilla ja keskeisille kehittämistavoitteille sekä tuottavuus- ja investointihankkeille.

Vuoden 2015 alusta lukien Tiken toiminta on liitetty osaksi Luonnonvarakeskusta (tilastotehtävät) ja Maanmittauslaitosta (IT-palvelukeskustehtävät).

1. Arvio tuloksellisuuden kehityksestä ja asetettujen tavoitteiden toteutumisesta

Toimintakertomuksen perusteella maa- ja metsätalousministeriö pitää Tiken toimintaa vuonna 2014 tuloksellisena ja katsoo, että Tike on saavuttanut hyvin sille asetetut tulostavoitteet ja pystynyt turvaamaan palveluiden häiriöttömyyden ja saatavuuden muutostilanteessa.

a) Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tuki

Yhteiskunnallista vaikuttavuutta tukevien tavoitteiden ja pysyvien tehtävien hoidon osalta Tiken toiminnan tuloksellisuutta vuonna 2014 voidaan pitää hyvänä. Tike jatkoi yhteistyötä hallinnonalan virastojen kanssa ja tuotti ICT-palveluita Maaseutuvirastolle, Elintarviketurvallisuusvirastolle, ministeriölle ja myös muutamille muille virastoille. ICT-palveluita tuotettiin kokonaisuutena edellisvuotta enemmän huolimatta muutoshankkeisiin kohdistetusta työpanoksesta.

Tilastotuotanto ja maataloustuotteiden EU-hintaseurannan tietotuotanto toteutuivat suunnitelmien mukaisesti. Näiden lisäksi toteutettiin tai viimeisteltiin useita muita hankkeita, kuten maatalouden rakennetutkimus 2013 ja EU-hintaseurannan uusi tietojärjestelmä. Vuonna 2014 sähköinen tiedonkeruu oli käytössä kaikissa viljelijätiedonkeruissa ja 50 %:n taso lähes saavutettiin.

Suunnittelemattomia vakavia laajamittaisia teknisiä katkoja ei ollut vuonna 2014 ja katkojen kokonaismäärä on vähentynyt edelleen.

b) Toiminnallinen tehokkuus

Rekisterien hyödyntäminen tilaston tiedonkeruissa on säilynyt korkealla tasolla (75 % tietomäärästä).

ICT-palveluita on tuotettu nousevan trendin mukaan jälleen edellisvuotta enemmän. Erityisesti Maville ja Eviralle tuotettujen kehittämisspalveluiden kasvu selittyy asiakkaiden liiketoiminnan tarpeilla. Näitä ovat Mavissa ohjelmakauden vaihdoksen aiheuttamat tarpeet ja Evirassa lisääntyvät elintarvike- sekä eläinvalvonnan tarpeet. Metsäalan palvelut ovat kasvaneet selkeästi erityisesti tietojärjestelmien ylläpidossa, mutta kokonaistaso en edelleen huomattavasti alhaisempi muihin toimialoihin verrattuna. Yhteisten järjestelmien ylläpitoon käytetty henkilötymäärä on yli kaksinkertaistunut kahdessa vuodessa (727 >1508 htp).

Henkilöstökustannukset nousivat lievästi lähinnä muutoshankkeiden ja yt-menettelyn aiheuttamista henkilöstövaikutuksista. Tiken toiminnallista tehokkuutta voidaan pitää tyydyttävänä. Tike on kehittänyt ja tehostanut palvelutuotannon prosesseja, mutta työtä tulee jatkaa uudessa toimintaympäristössä kustannuskehityksen hallitsemiseksi ja toiminnallisen tehokkuuden parantamiseksi.

c) Tuotokset ja laadunhallinta

Tiken tuottamien palvelusuoritteiden määrissä ei kokonaisuudessaan tapahtunut olennaisia muutoksia; vaihtelua ja muutoksia aikaisempaan ilmeni yksittäisten palvelutoimenpiteiden määrissä.

Julkaisujen (tuotantoon vietyjen järjestelmämuutosten) määrä kasvoi selvästi edellisvuodesta. Osasyynä tähän oli liiketoiminnan tarpeet ja julkaisutoiminnan laajempi kattavuus. Tilinpäätöksen mukaan sovelluskehitykseen käytettävät resurssit eivät olleet riittävät tarpeisiin nähden, mikä vaikutti julkaisujen laatua heikentävästi. Tietojärjestelmien toimenpidepyyntöjen määrä ylittää suunnitellut tavoitetasot selvästi. Erityisesti ylläpito- ja kehittämisspalveluihin liittyvät toimenpidepyynnöt ovat nousseet edellisestä vuodesta. Tämä on linjassa julkaisujen määrän kasvun kanssa.

Tiken palveluiden laatu on vuoden 2014 aikana pysynyt korkealla tasolla, mistä kertoo osaltaan epäonnistuneiden julkaisujen prosentuaalisen määrän vakiintuminen noin 1-2 prosenttiin.

Tilasto- ja tiedontuotantopalveluiden volyymissä näkyy käytön muuttumisen yhä laajemmin verkopohjaiseksi. Asetetuista sähköisten latausten tavoitteista kuitenkin jäätin vielä selvästi. Kokonaisuutena palveluiden laajuus säilyi edellisten vuosien tasolla.

Toukokuussa toteutetun asiakastutkimuksen kokonaisarvoksi tuli 3,40. Vuoden 2012 tutkimuksen vastaava tulos oli 3,62. Tutkimuksen mukaan Tike koettiin edelleen alansa vahvana osaajana ja luotettavana yhteistyökumppanina. Johtopäätöksenä todetaan, että tulosten perusteella avaimet muutoksen onnistuneeseen läpiviemiseen olivat olemassa.

Tietoturvaryhmä jatkoi toimintaansa ja Tikellä oli edelleen voimassa ISO27001-sertifikaatti. Sertifiikaatin mukaisen toiminnan jatkumista uudessa toimintaympäristössä valmisteltiin.

d) Henkisten voimavarojen hallinta

Henkilöstön lukumäärä oli tilinpäätösvouden lopussa 201. Henkilötyövuosia Tikessä kertyi valtion virallisen henkilöstöhallinnon tietojärjestelmän Tahdin mukaan 198.

Henkilöstön rakennetta ja työhyvinvointia kuvaavien tunnuslukujen valossa laitoksen henkisten voimavarojen hallinta on säilynyt edellisten vuosien tasolla muutosprosesseista huolimatta. Vuonna 2014 henkilöstön työtyytyväisyys laski kokonaisuutena hieman edellisvuodesta samalla tasolle kuin 2012. Työkyky koettiin hyväksi. Muutoksista aiheutunut epävarmuus lisääntyi ja näkyi mm. henkilöstön vaihtuvuudessa.

Sairauspoissaolot alenivat n. 7 % edelliseen vuoteen verrattuna aktiivisesta muutosvaiheesta huolimatta.

2. Tuloksellisuusraportoinnin perusteiden asianmukaisuus ja kehittämistarpeet

Tuloksellisuutta koskevaa raportointia voidaan pitää riittävänä. Toiminnan taloudellisuutta ja tuotavuutta koskevaa raportointia (sisältöä, esitystapaa sekä sisäistä, ulkoista ja ajallista vertailukelpoisuutta) tulee kehittää edelleen ja yhteen sovittaa uudessa toimintaympäristössä. Tämä on erityisen tärkeää tietotekniikkapalveluiden osalta, joissa taloudellisen tilanteen vuoksi joudumme yhä tarkemmin seuraamaan toiminnan tuloksellisuutta ja niiden kytkeytymistä asiakasvirastojen toimintaan ja palvelukykyyn.

Laskentaa tulee kehittää edelleen niin, että se tuottaa perusteiltaan selvästi kuvatut ja eriteltyt kustannusvastaavuustiedot sekä palvelutoiminnasta kokonaisuudessaan että erikseen maksuperustelaimukaisista palveluista ja talousarvion sisäisistä palveluista.

3. Ministeriön esitys viraston toimenpiteiksi tuloksellisuuden parantamiseksi

Koko valtionhallintoa koskevan TORI-hankkeen ja maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalaan koskeneiden rakenteellisten uudistusten johdosta hallinnonalan ICT-palveluiden tuotantoorganisaation toimintaympäristö tulee uudistumaan vuosina 2015 ja 2016. Tike onnistui erittäin hyvin näihin muutoksiin valmistautumisessa haasteellisessa tilanteessa, mistä tulee kiittää koko henkilöstöä.

Vuoden 2015 aikana Tikestä Luonnonvarakeskukseen ja Maanmittauslaitokseen siirtyneissä toiminnissa siirrytään asteittain ns. as is -vaiheesta uusiin toimintamalleihin kotivirastojen johdolla. Nykyisessä taloudellisessa tilanteessa tämä edellyttää toiminnan tuloksellisuuden ja vaikuttavuuden kehittämistä. Uusissa virastokokonaisuuksissa tulee asianmukaisesti huomioida näiden uusien tehtäväalueiden vaatimukset ja lähtökohdat sekä jatkaa sitä hyvää työtä, jota Tikessä on tehty henkilöstön työtyytyväisyyden ylläpitämiseksi, toimialan hyvien käytäntöjen systemaattiseksi soveltamiseksi ja tuottavuuden parantamiseksi. Toiminnan tavoitetasot tulee asettaa vastaamaan paremmin toiminnan ja asiakkaiden tarpeiden mukaista laajuutta (esim. tietojärjestelmien toimenpidepyyntö-

jen määrä ylitti suunnitellut tavoitetasot selvästi 2014) ja löytää ratkaisut joustavalle resurssien käytölle. Yhteistyötä asiakasvirastojen kanssa tulee tiivistää ja rakentaa uuteen toimintaympäristöön soveltuva yhteistoimintamalli.

4. Ministeriön omat toimenpiteet viraston tuloksellisuuden parantamiseksi

Maa- ja metsätalousministeriö huolehtii, että TORI-siirrot ja muu hallinnonalan rakenteellinen uudistaminen ja siihen liittyvien yhteistyö- ja rahoitusmallien kehittäminen etenevät siten, että tilasto- toiminnalla ja hallinnonalan IT-palvelukeskustoiminnalla säilyvät riittävät toiminnan edellytykset ja mahdollisuudet vaikuttaa toimintaan kohdistuviin kehittämisprosesseihin.

Maatalous- ja ympäristöministeri

Kimmo Tiilikainen

Osastopäällikkö

Pentti Lähteenoja

TIEDOKSI

Valtiovarainministeriö
Valtiontalouden tarkastusvirasto
Valtiokonttori
HSO/Talouslyksikkö